

Muistio 15.8.2024

Theseus-kehittämisryhmä 5/2024

Aika: to 15.8.2024 klo 12.00–13.30

Teams

Kutsutut Juppi, Mira, Amkit –konsortio, pj.
Klinga-Hyöty, Eeva, Haaga-Helia
Koistinen, Minna, Oamk/Oulun yliopiston kirjasto
Lahtinen, Hanna, Laurea
Marjamaa, Minna, Laurea
Nyqvist, Antti, Haaga-Helia
Tolonen, Tiina, Oamk/Oulun yliopiston kirjasto

1. Kokouksen avaaminen

Asialista hyväksyttiin ja sihteeriksi valittiin Tiina Tolonen.

2. Edellisen kokouksen muistio

Tarkistettiin edellisessä kokouksessa 23.5. käsiteltyjen asioiden eteneminen.

3. Theseus-toimisto toimintasuunnitelmaan -25

AMKIT-konsortion vuosikokous on 1.10.2024. Elokuun loppuun mennessä toivotaan saatavan toimintasuunnitelmat eri toimijoilta koskien vuotta 2025. Keskusteltiin tiedossa olevista asioista, todennäköisesti Dspacen versiopäivitys tulee viemään runsaasti toimiston resurssia. Toimistossa listataan käyttäjiltä tulleet toiveet uuden käyttöliittymän suhteen.

4. Theseus-toimiston menojen budjetointi -25

Keskusteltiin vuoden 2025 budjetista. Todettiin, että varataan budjetissa hieman rahaa mahdollista ulkopuolista ostopalvelua varten. Tällaiseen voi olla tarve esimerkiksi tekijänoikeusasioissa.

Tässä kohdassa otettiin esille myös tarve varautumissuunnitelman laatimiselle

5. Theseus-asiat koulutusverkostoon

Mira Juppi kertoi asioista, joita hän on viemässä eteenpäin koulutusrehtorien verkostoon Metropolia-ammattikorkeakoulun jatkuvan oppimisen johtaja Heidi Rontun kanssa

- Piilotetut tiivistelmät – niitä ei haluta, edetään avoimuus edellä, kirkastetaan yhteinen linja -> haetaan tukea asian edistämiselle
- Yhtenäiset plagiointimerkinnät Theseuksessa (valmisteilla opinnäytetyöhjeistusta tekoälyn vuoksi, voidaan mahdollisesti huomioida tämä siinä) -> vaihtelevia käytäntöjä eri ammattikorkeakouluissa, onko mahdollista jopa piilottaa plagiointimerkintä, yhdenmukaisuus
- Tietosuojaselosteen sisältö ja vastuut, kuka tekee mitäkin

Tietosuoja-asioihin liittyen Minna Marjamaa on ollut yhteydessä Laurean tietosuojavastaava Marjo Valjakkaan, joka on myös Theseuksen tietosuojavastaava. Vastuisiin liittyen Valjakka kommentoi seuraavasti:

Theseus rekisterinpitäjänä vastaa nimenomaisesti omasta tietosisällöstään, joka koostuu opinnäytetyön tekijöiden ja opinnäytetöiden metatiedoista. Siihen ei kuulu siis opinnäytetöiden sisältämät mahdolliset henkilötiedot, joista vastaa ko. opinnäytetyön rekisterinpitäjä ja ammattikorkeakoulu.

Theseuksen vastuulla ei näin ollen ole muokata opinnäytetyössä olevia (tietosuoja)lainsäädännön vastaisia henkilötietoja, vaikka joku niin vaatisikin. Vastuu on tosiaan korkeakoululla, joka hyväksynyt opinnäytetyön. Mikäli joku opinnäytetyö olisi yksiselitteisesti lainvastainen, olisi se kuitenkin poistettava Theseuksesta. Silloinkin toki ensin asia olisi käytävä läpi ko. korkeakoulun, opiskelijan ja lakipalveluiden kanssa.

6. Theseus-kehittämisryhmän syyskauden kokoukset ja läsnäkokous 15.11

Syksyn 2024 kokouspäivämäärät on kalenteroitu. Selvitellään vielä mahdollisen läsnäkokouksen ajankohtaa.

7. Theseuksen tietosuojaselosteen päivitys / ORCID

Päivitetty tietosuojaseloste viedään Arenen sivuille. Antti Nyqvist hoitaa asiaa. Samalla edistetään myös ORCIDien siirtymistä Theseukseen CSC:n ja Kansalliskirjaston kanssa.

8. PAS

Theseus-kehittämisryhmän ja Kansalliskirjaston kokous 17.6:

”Kansalliskirjaston sisäinen työryhmä on selvittänyt kevään aikana kirjaston johtoryhmän toimeksiannosta opinnäytteiden pitkäaikaissäilytykseen liittyviä kysymyksiä. Asiaa käsiteltiin kirjaston johtoryhmän kokouksessa 30.4.

Kansalliskirjaston sisäinen työryhmä nosti esille mahdollisuuden viedä opinnäytteitä PAS:iin liittämättä niitä kansalliskokeelmaan. Aineistojen vienti PAS:iin onnistuisi tällöin keveämmällä prosessilla, julkaisuarkiston metadatasia olisi mahdollista käyttää sellaisenaan, ilman sidosta metadatasprosessiin. Mahdollistaisi myös aineistojen palautuksen PAS:ista julkaisuarkistoon, Kansalliskokeelmaan liitetyt aineistot käytettävissä vain vapaakappaletyöasemilla.

Toisaalta edellyttäisi projektirahoitusta prosessin rakentamiseen ja myös pysyvää työpanosta sekä prosessin ylläpitoon että mahdollisiin pitkäaikaissäilytettävien aineistojen formaattikonversioihin liittyen. Asiasta on keskusteltu alustavasti CSC:n kanssa

Kustannusten tai aikataulun tarkempi arvioiminen ei ole vielä tässä vaiheessa mahdollista. Tiedostoformaatteihin liittyvät kysymykset vaativat selvitystyötä myös tässä vaihtoehdossa.

Pitäisi ratkaista, kuka on PAS-sopimusosapuoli, Arene? Vaatii keskustelua, rahoitustilanne haastava sekä ammattikorkeakoulujen että

OKM:n tasolla. Tarvitaan keskusteluja myös Kansallisarkiston ja OKM:n kanssa. Tavoitteena kansallinen kokonaisratkaisu.

Kulttuuriaineistolain puitteissa kerättyjen e-julkaisujen vienti PAS:iin on alkanut vuosi sitten. Julkaisuarkistojen osalta ensimmäisenä työn alle ISBN:lliset monografiat ensi syksystä alkaen.

Sidoksissa Kansalliskirjaston metadataprosessin etenemiseen, opinnäytteiden osalta aineistojen vientiä PAS:iin joudutaan odottamaan pidempään. Metadataprosessin etenemistä odottamassa monia muitakin aineistoja. Vanhempien opinnäytteiden PDF-formaatteihin liittyy kysymysmerkkejä - eivät mene läpi CSC:n validaattoreista. Tiedostomuotoihin liittyviä kysymyksiä pyritään selvittämään CSC:n kanssa.

Vapaakappaletoiminnan lakisääteisenä tavoitteena kerätä edustava otos verkossa julkaistuista aineistoista. Kansallisarkiston amkeja koskevassa päätöksessä oletetaan, että kaikki opinnäytteet tallennetaan pysyvästi

Lisäksi todettiin että tarvittaisiin selkeitä pitkäaikaissäilytystä tukevien pdf-tiedostojen tallennusohjeita, joka eivät olisi sidoksissa mihinkään tiettyyn organisaatioon. Toisaalta tiedostojen saavuttavuuteen liittyy vaatimuksia, jotka nekin pitää ottaa huomioon. Mainittiin myös Oulun yliopiston Muuntaja-palvelu.

Järjestetään yhteiskokous Theseuksen, Kansalliskirjaston ja Kansallisarkiston kesken ensi vuoden alkupuolella, mukaan myös Amkit-konsortion johtoryhmän edustus (Mira voi olla myös mukana, vaikka hänen kautensa konsortion puheenjohtajana päättyy). Kansalliskirjasto on yhteydessä Kansallisarkistoon jo etukäteen.

Syksylle valmistelupalaverit 23.10. klo 10–12 ja 20.11. klo 10-12”

Keskusteltiin 17.6. kokouksesta, sillä kaikki kehittämisryhmän jäsenet eivät päässeet mukaan kokoukseen. Asiassa etenemisen osalta kehittämisryhmässä tuli esille seuraavia selvitystä vaativia seikkoja:

- mitä tarkoittaa keveämpi prosessi
- mitä kaikki maksaa, arvio kustannuksista
- miten kaikki tehdään
- kuka rahoittaa
- miten edetään

- onko vaihtoehtoja
- onko yleensä järkeä

Koska tilanne on ollut auki jo useamman vuoden ajan heräsi myös kysymys siitä, mitä varten tämä tehtäisiin. Vaatiiko esimerkiksi laki? Mikä on opinnäytetöiden status oikeasti, ovatko ne kulttuuriperintöaineistoa vai asiakirjoja.

9. Tiedotusasioita

Mira Juppi toi tiedoksi kerylle, että Kansalliskirjaston tarjoamien julkaisuarkistopalveluiden hintaan on tulossa ensi vuonna kahden prosentin korotus. Korotuksen syynä on yleinen kustannustason nousu.

Theseuksen osalta tämä tarkoittaa sitä, että palvelun hinta nousee ensi vuonna 120 296 euroon (2024: 117 938 euroa). Käyttörajatun kokoelman käyttöön ottaneilta organisaatioilta peritään tämän lisäksi erillinen vuosimaksu, joka sekin nousee kaksi prosenttia eli 535 euroon.

10. Muita mahdollisia asioita

Ei ollut

11. Seuraava palaveri

Seuraava palaveri on 12.9. klo 12–14.

12. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 13.30